

Izhaja:
vsako sredo popoldne
in soboto zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 L.
" četrt leta 4 L.
Za inozemstvo celo
leto 35 L.
Na naročila brez dr-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 41

V Gorici, v soboto 23. maja 1925.

Leto VIII.

Ne frankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogo-
voru in se plačajo v na-
prej. List izdaja kon-
sorcij
»GORIŠKE STRAŽE«
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici, Riva Piazzut-
ta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5.
— (prej Scuole). —

Bodimo veseli!

Marsikdo bo zgornji naslov prebral z začudenjem in bo zmajal z glavo. Rekel si bo: kako pride naša »Goriška Straža«, ki je vedno tako resna in premišljena, do tako razposajenih pozivov? Ali so se časi res tako spremenili in zboljšali, da je našlo opomin umesten?

Govoriti hočemo prav odkritosrčno. Dobro, žalibog predobro vemo, da preživljamo čase, ki nikakor niso pripravljeni za razigrano veselje. Naše politične in gospodarske prilike niso prav nič smehljajoče in ne nudijo nikakih vzrokov za prekipevajočo radost. Vojna odškodnina in kar je z njo v zvezi je breme, ki kruto tlači skoro celo našo deželo. In dan, ko bo to breme olajšano, je še zavil v črno temo. Davki, razne druge pristojbine in vse gospodarske okoliščine tudi dan za dnem bolj pritiskajo našega človeka, tako da njegov pogled v bodočnost nikakor ni rožnat. Če pomislimo še na težke krivice, ki se nam gode v jezikovnem in političnem pogledu, potem bi lažje jokali kot se smejali. Še celo vreme se je zadnje tedne zaklelo proti nam in povzročilo našemu gospodarskemu življenju dan za dnem občutno škodo. Našteli bi lahko še mnogo težav, ki nas tarejo in nam oznanjajo mračno, pustno črno prihodnost.

In v takem razpoloženju in pri takih razmerah naj bomo veseli in dobre volje? Vemo, da je ta ugovor opravičen. Toda smo preveč ljudje, stojimo preveč v vsakdanjem, resničnem življenju, da bi mu dali neomejeno veljavo. Kakor pride v tednu po šestih težkih in trudapolnih delavnikih nedelja — dan oddiha in brezskrbne razigranosti, tako so tudi v življenju našega naroda kljub težki mori, pod katero trpi, svetli, veseli trenutki. To so tiste male jasnine, ki

jih vidi oko skozi mrak in ki nam kličejo veselo poročilo, da »vremena Kranjcem bodo se zjasnila«. In radi teh jasnin vam pravimo: bodimo veseli!

Poglejte naše prosvetno gibanje, kako gre kakor živ val preko naše dežele! Povsod prireditve, povsod petje, povsod predavanja, povsod hrepenenje po naobrazbi, po ustvarjajočem življenju. Mladi in stari, moški in ženske, vse je prežeto blagoslovljene misli: ohraniti sebe, svoje potomce, svojo grudo svojemu rodu in Bogu. Ali si morate misliti, da bi narod, v katerem je prosvetno gibanje pognalo tako globoke korenine, propadel in zamrl? Če ste v dvomu, stopite samo enkrat na deželo in ogledajte si prireditve, kakor jo je nudilo v Biljah prosvetno društvo z vprizoritvijo igre »Dekle z biseri«, pa se boste uverili o resničnosti naše trditve. Več stotin občinstva je v svečanem razpoloženju sledilo izbornemu prednašanju globoke zamišljenega dela. Uživali so in bili veseli.

Druga svetla točka, ki mora vzbuditi v nas veselo upanje, je neomahljiva, neporušna zvestoba naših ljudi do rodne zemlje in rodnega jezika. Zagnali so se svoj čas valovi odpadništva s srdito silo v našo zemljo, toda je niso izpodkopali. Odnegli so sicer nekaj umazane naplave, a so jo s tem še bolj očistili in oplodili z novimi, zdravimi klicami.

Če se poglobite še v globoko, sveto vero, s katero gleda naše primorsko ljudstvo v bodočnost, potem mora v vašem srcu zatrepetati odmev tihe radosti in mirne samozavesti.

Naj vihrajo vihre in se tepejo vetrovi. Korenine našega naroda na tukajšnjem ozemlju so pognale že tako globoko, da jih nihče ne izruje. Zato: bodimo veseli!

Kaj se godi po svetu?

Svetovna vojna ni nikjer drugod pustila za seboj tako globokih brazd kot v Rusiji. Caristično samovladje je z zadnjo veliko vojno doigralo, ker so široke množice delavcev in kmetov začele čutiti, da so izrabljane. V duši ruskega mušika in delavca se je plodil gnjev proti vladajoči plasti izobražencev, ki niso hoteli in tudi niso mogli vsled svoje po večini francoske vzgoje razumeti svojega naroda. Prepad med obema se je poglobil vedno bolj; ljudstvo je bilo za revolucionarne nauke sprejemljivo kot nikjer drugod. Vlada sama je s svojo brezobzirno strogostjo, ki je bila še izza carevanja Petra Velikega v navadi, vedno večala nezadovoljnost v narodu. Izbruhnile so bune; a do svetovne vojne so bile vse v krvi zadušene. Cele procesije obsojencev so se vlekle po brezkončnih ruskih stepah v Sibirijo v pregnanstvo in smrt. Ljudstvo doma pa je bilo še bolj prepričano samovolji do skrajnosti podkupljivih in brezvestnih uradnikov.

Temelji široke ruske države so se začeli zato majati. Zrevolucionirane množice so vrgle carja, ki se je moral pokoriti za grehe svojih dedov z lastno glavo. Iz caristične Rusije je postala sprva zmerna boljševiška republika. Ko so pa razne zapadno-evropske države v strahu pred »republikanstvom« pošiljale proti mladi republiki svoje plačane »bele« generacije, so se združili boljševiki pod Le-

vom Trockim v močne vrste in začeli pobijati in streljati vse, ki niso bili »pravoverni« boljševiki. Vsa ogromna država je pordečila od prelite krvi. Boljševizem je zmagal in zavlada s svojo neukročeno mlado močjo devetdesetmilijonskemu narodu.

Ali — ali.

Že koj spočetka boljševiške vlade sta se začeli prikrito boriti med seboj dve struji. Boljševiški nauki še niso bili tako izdelani in izčiščeni, da bi ne bil več o njih mogoč nikak dvom. Voditelji sami si niso bili še na jasnem ali naj Rusijo vržejo iz ene skrajnosti v drugo, iz carizma v skrajni boljševizem, ali naj polagoma pripravljajo preosnovno ruskega družabnega reda. Prvo pot sta hotela ubrati, kar smo že enkrat pisali Ljenu in Trockij, »rdeči« general, druga je pa bolj ugajala Kamenevu in Zinovjevu. Veliki duh Vladimir Ulianovič Ljenu je umrl; Trockij je bil osamljen. Njegovi prejšnji tovariši so mu dokazovali, da tira s svojimi nauki Rusijo v pogubo, ta je pa njim očital, da se še niso otresli kapitalističnega mišljenja in da so sploh malomeščanski revolucionarji brez globljih ciljev. Končno je pa Trockij podlegel, vzeli so mu poveljstvo nad boljševiški četami in ga pregnali na Krim. V inozemstvo so pa poročali, da je odšel na »zdravstven oddih«.

Revolucija z narodom ali brez njega?

Vsi veliki zgodovinski prevrati v družabnem življenju človeštva so mogli le obroditi trajne uspehe, če so vzrastli iz potreb in razumevanja ljudstva samega. Ni dovolj, da vstane iz naroda velik mož, ki spozna, kam mora kreniti narod, če se hoče obdržati; ne, ljudstvo mora biti, če ni tudi samo prej spoznalo, podučeno, kje je njegov cilj; in če je zmožno nastopiti trnjevo pot do končnega cilja, potem je gotovo, da bo tak združen napor ljudstva in njega voditeljev imel uspehe, ki bodo organsko rastle sami iz sebe. Sicer se lahko vse zruši s smrtjo genija, ki je narod vodil.

Bistroumni Ljenu je to brzo opazil. Spoznal je, da je ruska revolucija le delo nekaterih, priprosto ljudstvo pa je ni razumevalo, kamo-li, da bi preneslo udejstvitev skrajnih komunističnih naukov. Ruski kmet je naravnost hlepel po zemlji, ki mu jo je carizem odjedal. Ruski trgovec je zaprl svoje trgovine, ker je vsa trgovina in obrt prešla v roke države t. i. komunistov. Dosti jih je bilo, ki so revolucijo priznavali le iz strahu pred »črevičajko«, boljševiškim naglim sodom. Zato je Ljenu sam začel popuščati od skrajnih komunističnih socialnih naukov. Kmetje so dobili zemljo, trgovci so spet začeli polagoma trgovati, odprle so se banke. Boljševiški voditelji so prišli do prepričanja, da mora komunistični družabni red zrasti iz potrebe in uvidevnosti ljudstva samega. Narod mora v svoji duši še enkrat preživeti vso veliko borbo za osvoboditev kmeta in delavca. Treba ga je polagoma brez skokov na to privajati, potem bo revolucija res ljudsko delo, ki bo trajno preobrazila družabni red.

Kam je Rusija krenila.

Kako se je usmerilo sedanje rusko politično in socialno življenje razvidimo najbolje iz zadnjega dvanajstega vsruskega sovjetskega kongresa, ki se je vršil v prvi polovici maja v Moskvi. Zbralo se je 1634 odposlanec iz vseh sedemindvajsetih ruskih samoupravnih držav, ki tvorijo skupaj »rusko socialistično zvezno sovjetsko republiko«. Pri tem kongresu je bil navzoč tudi pregnani Trockij, ki so ga v Moskvi spet sprejeli z vsemi častmi. To je znak, da so se skrajni duhovi spravili in ubrali srednjo zmerno pot. Vsa poročila in razprave na kongresu pa kažejo, da se Rusija obrača k načelom prave demokracije, ki ne živi niti v naukih kapitalističnega zapada, a še manj v vseoblastnem komunizmu, ki spravlja pod paragrafe celo najsvetejše strani človeškega dejanja in nehanja.

Drugačna gospodarska politika Rusije.

Na dvanajstem vsruskem sovjetskem kongresu je stalo v ospredju vprašanje nove gospodarske politike. Odslej naprej se bodo smela ustanavljati gospodarska podjetja, ki ne bodo zaposljevala več kot dvajset oseb kar brez oblastvenega dovoljenja. Inozemci bodo smeli ustanavljati tovarniška podjetja; neka angleška družba je že sklenila pogodbo za izrabljanje sibirskih rudnikov. Vse to pravi, da se boljševiki ne branijo več tujega kapitala, da se nočejo več obdajati s kitajskim zidom, ampak v zvezi z vsem zunanjim svetom graditi novo, gospodarsko trdnjajo Rusijo. Rykov je na kongresu izjavil, da je dosegla industrijska proizvodnja že šestdeset odstotkov predvojne in da gre še vedno

na bolje. Kongres je tudi sklenil, naj se odpišejo kmetom previsoki davki in se jim vzbudi veselje do umnejšega gospodarstva ter tako doseže boljšo žetev. Žetev je tisto kar v Rusiji, bogati žitni zakladnici, odločuje tudi v politiki. Nekoč je sam Ljenu dejal, ko so ga vprašali za mnenje v neki politični stvari: »Bo pač tako, kakor bo sodrug »žetev« določil.« Vsa gospodarska politika Rusije gre torej za tem, da se zboljša gospodarstvo potom zasebne inicijative.

Ruska pravičnost.

Ne smemo končati poročila o tem kongresu ne da bi omenili nečesa, ki je za nas, narodno manjšino v kraljevini Italiji, zelo zanimivo. To je vprašanje, kako politiko vodi sovjetska vlada nasproti narodnim manjšinam v Rusiji. Na kongresu je dejal predsednik sovjetov Rykov v svojem govoru: »Mi moramo zastaviti vse sile v to, da se omogoči narodnim manjšinam popoln razvoj njih jezika in kulture. Če hoče morda samo en okraj, ki bi tvoril narodno-manjšinski otok, mu moramo dovoliti popolno samoupravo in lastne sovjet.« Viharno ploskanje vseh odposlancev, med njimi tudi predstavnikov najraznovrstnejših azijskih rodov, je pozdravilo te besede pravičnosti, ki jih mi zaman pričakujemo iz ust naših državnikov. Že sedaj je manjšinsko vprašanje skoraj rešeno; vsaka narodnost ima svojo avtonomno republiko; celo Nemci ob Volgi se sami upravljajo in imajo le za skupne zadeve svet ljudskih komisarijev v Moskvi. Tako je Rusija prva udeistvila lepe besede, ki so donele v dvoranah mirovnih konferenc: samoodločba narodov.

Slovanska bodočnost.

Rusija se preraja. To je veselo oznanilo, ki prihaja do nas iz naše prvotne domovine, iz ruskih step in od bregov slovanskih rek. Majhni slovanski narodi, zlasti na Balkanu, so v vseh svojih osvobodilnih bojih željno vpirali svoje oči v »matjuško Moskvo« in pričakovali pomoči. Ista misel mora žareti tudi danes v srcu iskrenih Slovanov. Ko bo rusko ljudstvo prebolelo vse udarce revolucije in zaživelo pravo življenje v duhu krščanskega občestva, kot je pojmuje slovanska duša, tedaj bo zasnila zaria tistega dne, ko bo večmilijonski sveži slovanski rod odločal sam o svoji usodi in svoji zgodovini.

„Na potih ljubezni“.

Pred nedavim je prinesel nek italijanski list krasno pisan članek pod gornjim naslovom. V vznepenih besedah, polnih ognjevitega domoljublja, se opisuje romanje ljudskošolskih otrok iz vipavske doline v Redipulje na vojno pokopališče. Za ta namen se je že sestavil tudi odbor po posebnih občinah.

»Treba je,« tako se bere v dotičnem lanku, »iti k žrtveniku Povzdignjenih s srcem v roki in brati v kamenju, ki je vsajeno na grobove, zgodovino, ki jo morajo tudi otroci poznati.« In naprej pravi: »To delo ljubezni pa mora pred vsem negovati šola, šola italijanska.«

Ni niti ene temne misli v nas, ki to pišemo, da bi omadeževali z najmanjšim dihom sveto domovinsko in narodno ljubezen, lastnino vseh dobrih in poštenih Italijanov. Tudi mi Slovenci, tujerodci, kakor nas imenuje člankar, se klanjamo v spoštovanju pred velikimi mrtveci strohnelimi za

dom in svoj rod; tudi mi občutimo jedko bol neizjokanih solz mater in vdov, ki iščejo med gomilami svoje drage. Naj le gredo naši mati s srcem v roki k žrtvenikom, da spoznajo kakšna je sveta ljubezen do rodne grude, do svoje matere in vseh svojih ...

A pri vsem tem plakamo mi Slovenci kot Judje pod jeruzalemskimi zidovi. V istem hipu, ko bodo naše sodržavljane italijanske narodnosti prevevala najsvetejša čustva ljubezni do domovine in naroda, so ista čustva v nas zakopana, ker morajo tleti le kot brleča lučka v daljni daljavi. Ali ni že prišlo tako daleč, da hočejo nekateri v imenu domovinske ljubezni zanikati naš narodni obstoj; da v spisih in govorih uče, da teh par tisoč Slovencev v Italiji sploh nima pravice do lastnega samobitnega življenja? Vemo, padli bodo zopet po nas in dejali: »Glejte jih, nacionalnem uganjajo, mržnjo sejejo med državljane enakorodne države.« Toda vedite, da isti naravni zakoni, ki silijo vas, da hitite na grobove padlih, isti zakoni in ista ljubezen je vsajena tudi v naša srca, ker smo ljudje s srcem in dušo. Če nas je malo, to ničesar ne izpremeni na tej resnici!

Te besede ne spadajo pod tak naslovki iz istega članka pod naslovom »Na potih ljubezni«. »Naša šo-

la,« beremo tam, »ni orodje za zatiranje tujerodcev, hoče jih le usposobiti, da bodo živeli skupno javno življenje z narodom (Nazione). Naše šole niso zato, da bi vzgajale izdajavce svojega jezika, ampak hočejo tujerodce pripraviti do tega, da bodo kaj veljali v zajednici naroda (Nazione), ki ima LE EN JEZIK IN ENO ZGODOVINSKO PRETEKLOST!«

Te besede ne spadajo pod tak naslov. Kako je s slovensko šolo in našim maternim jezikom vsi, žal, pre dobro vemo. Zato pa mi vpijemo v imenu svojih mrtvih, ki nimajo nikjer svojega griča Vstajenja, čeprav so bili zaklani kot darivne žrtve, da nam mora pustiti naš jezik, narod in kulturo, kdor hoče hoditi po potih ljubezni. 600.000 ljudi (ne zanika jih niti Battisti v svojem atlasu Julijske krajine) ima to pravico, ker ima iste pravice, kot vsi drugi milijoni italijanskih državljanov. Smoter ljubezni med ljudstvi je soglasje, ne pa navidezna enotnost na umetni podlagi; tako je dejal veliki indijski borec Mahatma Gandhi. Ko bodo tudi v dejanju priznavali vsi, ki žive z nami in med nami, takrat nam ne bo težko najti potov ljubezni. Takrat bomo vsi skupno romali na svete griče, kjer spijo objeti v poljubu miru Italijani in Slovenci.

DNEVNE VESTI.

† Ivan Jarec,

duhovnik svetnik in kurat v p.

Naznanjamo duhovnim sobratom, sorodnikom in znanecem pretužno vest, da je umrl v sredo, dne 20. maja ob 11.30 dop. v zdravilišču sv. Justa v Gorici veleč. g. Ivan Jarec. Minulo soboto je prestal težko operacijo na želodcu, ki ga je v par dneh spravila v grob. Rojen je bil v Tolminu dne 25. dec. l. 1851, v mašnika je bil posvečen dne 27. avg. 1876. Služboval je z izvrstnimi uspehi na raznih krajih. Dolgo vrsto let je bil kurat v Števerjanu pri Gorici, kjer ga je vse ljudstvo ljubilo in čislalo kot izvrstnega cerkvenega govornika in vnetega dušnega pastirja. Še prej pa je pastiroval v Ročinju in bil tudi namestnik kanal. dekana. Ko je začela italijanska vojska, je prišel po službenih opravkih v Gorico, odkoder pa se ni mogel več vrniti v Števerjan. Moral je v begunstvo brez sredstev in ne da bi bil mogel vzeti s seboj najpotrebnejšo obleko. Podal se je na Kranjsko, kjer mu je premilostni škof ljubljanski odkazal službo, ki

jo je v največjo zadovoljnost ljudstva opravljal. Pri odhodu so mu hvaležni verniki podarili v znak hvaležnosti prelep kelih. Ko se je l. 1918 vrnil v domovino je bil radi bolehnosti in onemoglosti upokojen. Naselil se je v Starem selu pri Kobaridu. A tudi v pokoju ga je zadela huda nesreča. Radi krnskih dogodkov so nekateri suroveži iz Vidma prihrumeli tudi v staroselsko duhovnišče, mu vse razbili in razdrobili ter mu ukradli 1000 lir. Molče je tudi to pretrpel. Njegovo zdravje pa je bilo pri tem močno omajano. Preselil se je v Kamno pri Tolminu, kjer je opravljal službo zvestega dušnega pastirja do 13. maja, ko je prišel iskat zdravniške pomoči v Gorico. Žal, da je ni našel.

Njegovo truplo odpeljejo danes t. j. 22. maja ob 2 pop. iz Gorice v Tolmin.

Njegovo blago dušo priporočamo v molitev. Vsemogočni, kateremu je zvesto služil, naj mu obilo poplača vse trude in svete boje! Preostalim sorodnikom iskreno sožalje!

Sv. Višarje.

Raz vrha strme gore se razgleduje bela planinska cerkev po slovenskem svetu, gleda tja čez Zilo v tirolske gore in na zapad v karnijsko deželo. Svete Višarje! Hrepenenje tisočernih vernih src, ki se v duhu obračajo h temu zelenemu otoku, koprnjenje mater, ki posvečajo otroke Mariji Tolažnici na višavi, žarišče, iz katerega sijajo že 565 let nevidni žarki v domove, vasi, doline, kjer biva slovenski rod.

Svete Višarje so zdaj naše, so v italijanski državi in v videmski deželi. Štiri ure se voziš z brzovlakom iz Gorice čez Videm in Pontebo, pa si že na lepi ravnici, kjer stoji slovenska koroška vas Žabnice. Skozi majsko zelenje se vije ob bučnem potoku pot na Višarsko goro, ki se dviga nad Žabnicami. Dve uri je hodil do vrha vrli ključar, ki ima petdeset let in krepke noge in kakih tristo romanj za sabo, mi pa, ki smo obloženi z nadlogami, smo sopihali tri ure do cerkve. Zakaj proti vrhu leži še debel sneg, izpod njega pa že gledajo šopi rmenne trave, ki bo čez par tednov pokrila vsjo goro z svetlozelenim plaščem.

Kot velika bela roža stoji višarsko svetišče sredi veličastnega sveta, ki se razgrinja pred nami. Cela vojska vrhov obdaja obzorje! Temne, velikanske stene padajo v Zajezersko dolino, ki leži zelena in sveža pod Višarjami, na zapadu se dviga Poldanovec (Mittagskofel), grob mnogih slovenskih fantov, in v sinji dalji strmi zid Visokih Tur, nad njim pa kot trden stolp Veliki Zvonar. In tu spodaj je tužni Korotan, ves je pred nami od tirolskih visokih planot do Vrbskega jezera. Zeleneči gozdovi, polja, cerkvice na gričkih, vasice ob Zili, — oj, lepi naš Korotan, davna država slovenskih kmetov, iz tebe je pognala Roža skrivnosti na višarski planini! Ti si nam postavil in čuval to ognišče vere skozi stoletja ...

Skozi dolga in temna stoletja ... V duhu jih vidim, kako hodijo skozi gozd po strmim bregu, milijoni, da, milijoni katoličanov v pol tisočletju, in vsi držijo roko na prsih, da ne vgasne plamenča lučka duše. Prvi je bil pastirček, ki je našel v grmu na trati, kjer zdaj cerkev stoji, kip Marijin in je pokleknal pred njim, pred to podobo Bogorodice s tožnimi očmi in bolestinimi potezami, ki jo ubogi in trpeči tako razumejo in ljubijo. In za njim so prišli kmetje, podniki, naši očetje izpod grofovskega žezla, in so prihajali na goro, da

Smrt slovenskega učenjaka.

16. maja zvečer je umrl eden najodličnejših Slovencev, vseučilišni profesor Ivan Žolger. Malo je med nami mož, ki bi se povzpeli vsled svojega sijajnega talenta tako visoko kot pokojnik. Od pastirčka do študenta, konceptnega uradnika, ministrskega svetnika in ministra v Avstriji. Bil je deležen mnogih odlikovanj. Nazadnje je pa vse visoke državniške službe odklonil in se ves posvetil le znanstvu. Sredi dela — po svojih mnogih debelih knjigah, je pisal še obširno razpravo o meddržavnem pravu — je izdihnil. Na smrtni postelji je še poljubil križ z vzdihom: »Naj se zgodi božja volja« in je umrl. Slovenci smo zgubili z njegovo smrtjo dosti. Ohranimo mu časten spomin.

Velikanske slovesnosti v Rimu.

V nedeljo je papež Pij XI. v vsej svečanosti proglasil blaženo Terezijo od Božjega deteta za svetnico. Vpričo raznih evropskih vladarjev in zastopnikov vseh držav se je vršilo v baziliki sv. Petra slovesno počestvenje nove svetnice. Zvečer je bila bazilika čarobno razsvetljena. Zračunali so, da je ta dan bilo v cerkvi sv. Petra preko 800.000 ljudi; med temi je bil tudi Mussolini.

Madžari hočejo kralje.

Madžarski monarhisti in republikanci, ki so pa le navidez republikanci, v resnici pa bolj Horthyevi pristaši, so se pogodili, naj postane sedanjí državni upravitelj admiral Horthy ogrski palatin. To bi bil nekaj nekronan kralj. Zita z mladim Otonom naj pa pride stanovat v stari cesarski grad Gödölo. Upajo namreč, da bo konferenca veleposlanikov dovolila Habsburžanom, da zasedejo ogrski prestol.

Kralj-častni doktor.

Vseučilišče v Paviji bo ob priliki praznovanja svojega tisočstoletnega obstoja 20. t. m. podelila kralju diplomu častnega doktorja iz zgodovine in zemljepisja.

Vročina v Londonu.

Vročina v zapadni Evropi je zelo narastla. V Londonu je bila v ponedeljek taka vročina, da so štiri osebe vsled solnčarice umrle. V senci je bilo 27 stopinj.

Konec bolgarskih zarotnikov.

Bolgarski atentatorji na cerkev sv. Nedelje Friedman, Zagorski in Kojev so bili obsojeni na smrt. Višji sodni dvor je njih priziv zavrnil. Zdaj jim je pot odprta le še do kralja za pomilostitev. Pa tudi to jih ne bo rešilo.

Odmev.

Pred konferenco Malega sporazuma v Bukarešti je časopisje pisalo, da se bo tam ustvaril protiboljševiški blok. Na zadnjem vsruskem sovjetskem zborovanju je pa ruski komisar za vojno Frunze govoril, da morajo sovjeti izpopolniti svojo armado, če se hočejo ubraniti takih protiboljševiških blokov. Stara pesem: silo odbij s silo, ljudstvo pa trpi!

Same zarote.

Komaj, kakor pravijo, so se otresli zarotnikov na Bolgarskem, že se boje pred njimi v Jugoslaviji. Baje so zarotniki, ne ve se kateri in odkod, hoteli pognati v zrak poslansko zbornico in nekatere ministrske palače ter umoriti kralja samega. Policija zdaj pridno išče zarotnike, ki jih je, kakor vedo, kar sedemdeset v Belgradu.

Poslanske počitnice.

Ko bo sprejel parlament vse zakonske predloge kar jih je določil Mussolini, bo imel še dve slovesni seji: spominsko ob obletnici vstopa Italije v svetovno vojno in ob priliki kraljevega jubileja. Potem bo pa Mussolini tudi svoje poslance poslal na oddih in dober zrak.

Važna konferenca v Ženevi.

V torek se je pričelo 7. mednarodno zborovanje dela v Ženevi. Udeleženih je 42 narodov, ki bodo pod predsedstvom čehoslovaškega zunanjega ministra Beneša razpravljali o delavskem zavarovanju proti nezgodam, o 24 urnem tedenskem počitku in o nočnem delu v pekarnah.

Kulturni boj na Grškem.

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« poroča, da so začeli grški časniki strastno napadati katoliško Cerkev in njene dobrodelne ustanove v Grčiji. Ravnotako da je tudi grška pravoslavna duhovščina z njenim nadškofofom na čelu začela gonjo proti katoliškim redovnikom.

Prebrisani Amerikanci.

Pri neki pojedini v Londonu je novi ameriški poslanik rekel, da bo Amerika posojala evropskim državam denar le, če bodo mirne, ne pa za nove vojne. Prav imajo! Amerikanci pa imajo pri tem v mislih še eno: če se ne bodo v Evropi pretepali, bomo že še dobili nazaj svoje milijone, če ne pa se gotovo lahko pod nosom obrišemo. Zato najbrže taki »mirovni« govori.

Draga knjiga.

V Milanu so prodali en izvod prve izdaje Dantejeve »Divine commedie« za bajno ceno 350.000 lir. Vlada hoče, da ostane ta redkost doma.

bodo njih duše čiste in močne, domovi pošteni in verni. Stoletja so tekla, rodovi so legali v zemljo, novi rodovi pa so romali na višavo: tu sem so trikrat pribežali pred turškimi roparskimi vojskami, tu pred žalostne oči Tolažnice so prihajali zasramovani katoliški kmetje in preganjani duhovniki, ko je plemstvo začelo širiti Lutrovo krivoverje med Slovenci. In ob tej skali se je razbil naval, ki je grozil odtrgati slovenski narod od vesoljne Cerkve. Stoletja so tekla, tiha je ležala slovenska zemlja, izžemana, teptana, rošena s krvjo tlačanov. A to ubogo in zapuščeno ljudstvo, ki je le služilo in nikoli vladalo, to ljudstvo je v globini srca hranilo kraljevsko misel: večno hrepenenje po najvišji lepoti in resnici, hrepenenje, da pride božje kraljestvo na zemljo. In Sv. Višarje so bile mogočen studenec, iz katerega je vrela živa voda življenja v žive duše, v družine, v ves narod.

Pa je sinila zarja nad slovensko zemljo. Duševne moči, ki jih je narod stoletja nabiral v sebi, so privrele na dan: Začelo je vstajenje slovenskih ljudskih množic v znamenju vesoljne krščanske misli. In zopet so vrelí dedsettisoči na slovenski Libanon, na Višarsko goro, organizirani, zavedni, prešinjeni apostolskega duha. Od pri kroniko sv. Višarj in beri: Tu na

tem svetem kraju so stali vsi veliki vodniki Nove Slovenije: kardinal Missia, zastavonoša Mahnič, tihi in v trpljenju veliki nadškof Sedej, Jeglič, Napotnik, Karlin, Srebrnič ... in Janez Krek. Ah, sedaj nam je bolj razumljivo, kako se je zgodilo, da je mlada katoliška Slovenija vstala in rastla v žrtvah, velikih delih, veliki ljubezni. In oni zaslepljeni naši bratje, ki se posmehujejo priprostemu, najvišje in najčistejše ljubezni polnem srcu ljudstva, ki nosi svoj križ pred obličje božje, naj si zapomnijo, da je njim zapisano: »Je nekaj več na nebu in na zemlji, kot vaša šolska si modrost predstavlja ...«

Milijoni so šli to pot na višavo — in zdaj čaka na nas. Vojna je porušila svetišče. A vnovič se je dvignila iz razvalin lepa bela cerkev in tri velika romarska zavetišča ob njej. Na dan, ko preteče 10 let, odkar so plameni požgali cerkev, se bo novo svetišče odprlo. Dne 24. junija bodo iz Žabnic v velikem sprevodu prenesli starodavni Marijin kip v novi gorski dom. Sv. Višarje so postale naše, goriške. V preteklih desetletjih so Bovčani, Tolminci, Kanalci zahajali na to vseslovensko božjo pot. Naj bi zdaj, ko se zgodovinsko Marijino svetišče zopet odpre, našli tisoči življenjsko moč na višavi.

Pozdravi fantov - vojakov

Slovenski fantje 5. alpinskega polka, 37. čete v Pallanzi na Pijemonteškem pošiljajo vsem v domovini, posebno pa »Goriški Straži«, ki jim lajša marsikako bridko uro, fantovske pozdrave. Prav željno pa pričakujejo, da jih pride letnik 1905, kmalu odrešit. — Persolja Ernest, Imenje; Velišček Rafael, Medana; Kavčič Anton, Lipa; Buda Vincenc, Tomaževica; Perdec Alojz, Korito; Kohal Franc, Sv. Križ in Novak Pavel, Godovič. —

Slovenski fantje - orožniki v Istri pošiljajo pozdrave vsem čitateljem »Goriške Straže«, staršem, bratom, sestram, dekletom in vsem zavednim slovenskim fantom. — Markulin Andrej iz Miščka pri Kanalu, Bajc Karol iz Skrilj pri Ajdovščini, Koruza Viktor iz Gaberji na Vipavskem.

Mestne novice.

Ponižno vprašanje. Z veseljem sem bral v »Goriški Straži« objavo mestnega županstva, da bo kruh kmalu cenejši. V resnici ga pa še skoro vse mestne pekarnice prodajajo po istih cenah kakor poprej. Revne družine, in takih je v Gorici menda največ, to zelo občutijo. Prašam: ali mislijo oblastva kaj ukreniti, da se bodo njihovi oglasi in ukazi tudi izpolnjevali?

Meščan.

Goriški izvozni trg.

Tudi na našem trgu se že vidi, da je nastopil čas prvih sadežev. Okolica je že prinesla na izvozni trg prve pridelke namenjene za izvoz.

V sredo so pripeljali na trg 240 q črešenj; srednja cena 240 lir; 70 q

špagljev po srednji ceni 340 L in 90 q graha za srednjo ceno 240 lir.

Včeraj so cene nekoliko padle, posebno pri črešnjah. Bilo jih je na trgu 230 q za srednjo ceno 180 lir; 40 q špagljev po 320 lir in 110 q graha po 240 lir. Trgovina je še ugodna, vendar jo precej otežujejo sedanje razmere, ker so šli naši zgodnji pridelki v prvi vrsti na Dunaj in v Gradec.

Darovi.

Za preostale vdove in sirote kakor tudi mater dne 18. marca 1925. na Volčji dragi smrtno ponesrečenih Franca in Josipa Bunca ter Ivana Černica so se nabrali v posameznih občinah in na različnih mestih sledeči prispevki in milodari, za katere se prizadeji najsrčneje zahvaljujejo plemenitim darovalcem in sicer: v občini Renče L 402 30 stot.; na Volčji dragi L 461.30; občina Št. Peter L 173.80; Vertobja L 113; Bukovca L 103.20; Dornberg L 315.20; Vogersko L 90; Bilje L 136.30; Prvačina L 63.70; razni prispevki L 395.80; pri »Goriški Straži« se je nabralo L 336; potom uprave »Edinosti« so darovali in sicer: gosp. Kozman Avgust Gorica L 6; Valtrich Marija, Gorica L 25; Saunig Ignacij, Gorica L 10; Smrekar Marija, Gorica L 10; Zimic Rudolf, Deskle L 25; člani pevskega društva v Črničah nabrali v gostilni gosp. Slamiča L 100; prireditelj na Dobrovem L 25. Skupaj L 2.720.60. — Prosimo blaga srca, naj se še spominjajo z darovi nesrečnih družin.

Za ponesrečence na Volčji dragi: G. Černe iz Sv. gore 7 L 60 st. — Srčna hvala!

Za Alojzijevišče: Kmečka posojilnica Števerjan 50 L. — Pristrčna hvala!

Za Slovensko sirotišče: Podlimbarski 10 L; P. n. gosp. Bitežnik, poslovodja Centralne posojilnice v Gorici 40 cepljenih trt. — Srčna hvala!

grebu odpeljala s korijero v neko bližnjo vas na ples. Ali naša mladina res ne more prestati nedelje, da bi ne plesala? Kakor se je slišalo, je dal pobudo za to naš gosp. župan. Mislimo, da se s tem ni proslavil.

Več treznomislečih.

Kal nad Kanalom.

(Požar.)

Pretekli teden v petek popoldne je strela udarila v okriko posestnika Ivana Okrogliča iz Okroglega. Ker je bilo okriko združeno s hišo in hlevom in je bilo vse skupaj s slamo okriko je vse do tal zgorelo. Razen živine in nekaj obleke mu je požar vse vničil. K sreči je zavarovan proti požaru.

Kakor se čuje, se namerava tudi pri nas ustanoviti prosvetno društvo. Ker smo toliko časa spali, naj bi pa sedaj, ko bo društvo ustanovljeno, prijeli s toliko večjo vneto za delo.

Brestovica.

Dne 14. t. m. se je tu vršil pogreb g. Franceta Vodopivca, nadučitelja v pokoju. Le hvaležni otroci pokopljejo svojega očeta tako, kakor so Brestovci in Seljani pokopali svojega učitelja - dobrotnika. Dogodek izvanredne važnosti bi zamogel zbrati dve občini na tak način skupaj, kakor ju je zbral pogreb r. g. nadučitelja. Prihitali so na pogreb tudi njegovi bivši učenci iz Trsta in drugih mest in vasi in prinesli s seboj vence v znak hvaležnosti. Rakev, vence in drugo so nosili starešine občin Brestovica - Sela. Župana obeh občin sta se poslovala pri odprtem grobu v imenu občinarjev od ranjkega jim dragega. Je bil pa ranjki tudi mož — velezaslužen.

Skoraj pol stoletja je ranjki deloval v obeh občinah kot učitelj in tajnik. V prejšnjih letih so mu bila dana na ponudbo lepša in lažja mesta — toda vedno je odklonil. Delo, katero je začel v Brestovici in Selih je hotel tudi istotam dokončati. Kot učitelj je bil izvrstna moč — kot tajnik nad vse požrtvovalen. Orjak po telesu, toda blaga, zlata duša. Poprej drugim pomagati, potem sebi, to je bilo njegovo načelo. Bivši njegovi učenci so si s pomočjo naukov, pridobljenih v ljudski šoli, znali v svetu izvrstno pomagati in so v gmotnem oziru na najboljšem stališču; ranjki pa je zapustil le palčico, na katero je opiral telo na stara leta.

Rojen je bil v Kamnjah na Vipavskem dne 31. III. 1860. V življenju mu sreča ni bila posebno mila. Prvorojeni sin mu je umrl, ko je dovršil visoke šole in ravnotako prvorojena hčerka, ko je službovala že kot učiteljica. Te hude udarce pa je znal junaško prenašati. V šolskem letu 1924.—1925. je stopil v pokoj, pokojnino, katero je željno pričakoval pa mu niso še začeli izplačevati.

Pri vseh njegovih bivših učencih mu je ohranjen trajen spomin. N. p. v m.!

Breginj.

Veselo društveno gibanje, ki se opaža po celi deželi, nas navdušuje za novo, krepko delovanje na prosvetnem polju. V nedeljo 17. t. m. je ustanovilo naše prosvetno društvo »Čolnič« dekliski krožek, ki mu želimo dolgo in uspešno življenje. Namen mu je — v smislu društvenih pravil, — utrjevati v domačih tovarišicah pravo versko, družinsko in narodno zavest. Tovarišice se bodo vadile v raznih strokah, zlasti pa v šivanju, pletenju in umetnem vezenju. — Minuli teden nam je ugrabila smrtna kosa dva človeka. Umrla je znana Katarina vdova Bric, po domače »Krešička« ter Anton Rakar, gostilničar iz Breginja št. 138. Katarina Bric je čakala 72 let. Bila je žena stare, dobre korenine, dobrotnica cerkve in vzor kremenite pobožnosti. Obema ključemo: Bog jima daj večni mir in pokoj in večna luč naj jima sveti! — Tudi delitev breginjskega občinskega zemljišča je prišla naprej za en dober korak. Odkar je

bil namreč imenovan poseben kr. komisar v osebi sodnega svetnika de Milost, s sedežem v Trstu, pospešuje naše županstvo, kar le more, toli zaželjeno delitev.

Šturije.

Pevski zbor slov. izobr. društva iz Šturij priredi na binkoštno soboto in nedeljo koncert z bogatim in izbranim sporedom. Toliko v znanje sodnim bratskim društvom.

Vitovlje.

V četrtek dne 14. majnika so napravile deklice Mar. vrtea iz Dornberga, Batuj, Črnič, Oseka in Šempasa majniško romanje k M. Božji na Vitovlje. Med sv. mašo, ki jo je daroval č. g. župnik Godnič iz Dornberga, so prepevale na koru Marijine pesmi deklice iz Šempasa. K sv. obhajilu je pristopilo okrog 130. Nekatere so prejele sv. obhajilo doma, tako da lahko rečemo, da je bilo na ta dan pri mizi božji zbranih okrog 200 deklic. Ko so se po končani sv. maši pokrepčale v cerkveni hiši, so se zopet povrnile v cerkev, kjer jim je g. kaplan iz Črnič govoril zelo spodbudno ter jih vnel v ljubezni do Marije, v kateri naj ostanejo tudi stanovitne. Okrog 10. ure so se zelo veselo razpoložene vrnile skozi Osek domov. — O binkoštih bo oba praznika, kot po navadi, služba božja pri M. Božji na Vitovljah. Oba praznika bosta po dve peti sv. maši s pridigami. Spovedniki bodo tudi na razpolago, tako da bodo romarji lahko prejeli sv. zakramente. V cerkveni hiši se bo točilo dobro vipavsko vino po zmerni ceni in se bo lahko tudi vsakdo pokrepčal z mrzlimi in gorkimi jedili. Res, da je enourna pot iz doline do Vitovlj malo bolj naporna, a ves trud je poplačan, ko prideš do cerkve, od koder imaš krasen razgled po Vipavski dolini, po Krasu in daleč doli po Furlaniji.

Iz Sv. Lucije.

Pretečeno sredo se je zaključil tarsarski tečaj za izseljence pri Sv. Luciji ob Soči, ki je trajal okrog 3 mesece. Ustanovljen je bil ta tečaj od glavnega izseljeniškega komisarijata.

Slovesne otvoritve razstave, kjer so bile razstavljene risbe in vzorci, ki so jih izvršili ukaželjni, delavni učenci tečaja, so se udeležili komendant Randaccio glavni konzul in komisar izseljeniškega urada, kot zastopnik Ekselence de Michelis, vitez Cepellini, deželni zastopnik, tehnični ravnatelj tečajev prof. ing. Renato Penso, župan svetolucijski Val. Taljat, didaktični ravnatelj Oskar Morgutti, ing. Collorig, ki je tečaj vodil, nadučitelj Rakovšček z drugimi učitelji, tehnični asistent Šavli, obiskovalci tečaja, šolska mladina ter dugi povabljeni. Po dokončanem izpraševanju učencev tečaja v praktičnem oziru, je nagovoril navzoče komendant Randaccio v toplih besedah ter se izrazil jako povoljno o uspehu tečaja. V imenu župana je odgovoril didaktični ravnatelj z željo, da bi se enaki tečaji še vršili v bodoče in pa tudi za druge stroke obrti.

Nato je povzel besedo ing. Collorig ki je pojasnil pomen in uspeh te-

Pozor!

Naša zavarovalnica
L'UNION

— Gorica —

se je preselila s svojim
uradom
v Via Barzellini št. 2
I nadstropje.

GOSPODARSTVO.

Ljubljanski velesejmi.

Ogledalo gospodarske moči vsakega naroda so njegovi proizvodi v poljedelstvu in obrti. Jugoslavija je mlada država, polna naravnih bogastev: polja, gozdov, čred, morja za plovitev in trgovino, vodnih moči za električno moč, premogovnikov itd., pa vsa Evropa gleda sedaj nanjo, ko si je pridobila svobodo, ali je sposobna in pripravljena, da vse te dobrine izkoristi in si pripravi lepšo bodočnost.

V resnici je sosedna država pokazala, da ima voljo in sposobnost. Dosedanji štirje ljubljanski velesejmi so sijajni dokazi o njeni sposobnosti in o močni veri v boljše bodočnost. Na teh semnjih je bilo razstavljeno vse, kar more zamisliti um in doseči umetnost, vse kar zamore izdelati odločno in vztrajna volja. Jugoslavlani so pokazali drugim naprednejšim narodom, da tudi oni spadajo v njihovo kolo. Tujci, ki so v velikem številu obiskali posebno zadnja dva velesejma leta 1923. in 1924. in med katerimi so bili odlični strokovnjaki iz Nemčije, Francoske, Belgije, Švice itd., so priznali veliki napredek jugoslovenskega naroda v kratki dobi šestih let njegovega osvobodjenja. Slovenci in na njihovi strani vse pokrajine Jugoslavije so na velesejmi v Ljubljani izložili svoje proizvode in pokazali

očividno svetu svoje delo in svoj napredek. Odkar so postali svobodni, so pripravili v Ljubljani 4 velesejme, s katerimi so ves svet opozorili nase. Na prvem ljubljanskem velesejmu je razstavilo 470 tvrdk, na drugem 700, na tretjem 776 in na četrtem 746, ker je vsled hudih kriz v Nemčiji ta poslednja z nekaterimi firmami izostala. Uspehi so bili zadovoljivi in je vsak velesejem posetilo preko 100.000 interesentov.

Najboljši dokaz za uspeh ljubljanskih velesejmov je, da je 90% vseh razstavjalcev IV. velesejma izjavilo svojo zadovoljnost z doseženimi uspehi in se jih je velika večina tudi že za letos prijavila. Po izkazu stanovanjskega odseka Ljubljanskega velesejma so prišli boiskvalci iz teh le pokrajin: Slovenije, Hrvatske, Srbije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije, Banata, Bačke, Slavonije, Srema, Črne gore ter iz inozemstva: Albanije, Alžira, Amerike, Azije, Avstrije, Belgije, Bolgarske, Čehoslovaške, Egipta, Francije, Grške, Italije, Madžarske, Nemčije, Rumunije, Švice in Turčije. V Ljublj. velesejem se bo vršil od 29. avgusta do 8. septembra letos. Za informacije glede najema stojnic in drugih vprašanj se je obracati na zastopnika za Italijo: Pubblicità G. Cehovin, Trst, Viale XX Settembre 65. I.

Kaj je novega na deželi?

Bilje.

Naše izobraževalno društvo ponovi v nedeljo popoldne ob štirih znano in priljubljeno igro »Dekle z biseri«. Predstava na vnebohod se je sijajno obnesla. Igralci, čeprav skoro sami novinci na odru, so nad vse pričakovanje dobo rešili svoje vloge. Vsa čast jim! Gledalci — Nemčeva dvorana je bila nabito polna — so bili očarani in so obljubili, da bodo v nedeljo zopet prišli in pripeljali s seboj še svoje znance in prijatelje.

Bukovica.

V nedeljo popoldne okrog štirih in pol se je prigodila v naši vasi težka nesreča. Neki motociklist je povozil staro ženo posestnico Jožefo Špa-

capan, po domače Rusjanko. Goriški »Zeleni križ«, ki je prišel takoj na mesto nesreče, jo je odpeljal v goriško bolnišnico.

Sveto.

Smrtna kosa.

Dne 16. t. m. je umrla v naši vasi po dolgi bolezni Ivana Malič, stara 60 let. Ranjka je bila pravi vzor matere; vzgojila je sedem otrok, ki so dame več ali manj preskrbljeni. Pogreb v nedeljo, katerega se je udeležila velika množica ljudstva tudi iz okoliških vasi, je bil zelo slovesen. Pri pogrebu je zapel par žalostink pevski zbor iz Komna.

Kar se pa ljudem ni prav nič dopadlo obstoja v dejstvu, da se je družba fantov in deklet takoj po po-

čaja te se zahvalil vsem navzočim zastopnikom oblasti za njihovo pomoč, da je tečaj tako dobro uspel.

Sledila je zopetna zahvala g. ing. Collarigu, ter učencem, ki so se zelo trudili in žrtvovali za dober uspeh.

Visokim gostom je ponudil župan častni vermet.

Medana.

Tukajšnje starašinstvo je sklenilo v svoji seji z dne 10. aprila 1925 pristopiti ustanovnim članom Slov. sirotišča v Gorici s svoto 200 L. Ta sklep je bil predložen pristojni oblasti v odobritev.

Močilo pri Ročinju.

Naša mala vasica ni še nikdar bila opisana v listu, čeprav bi morali tudi o nas marsikaj povedati. Vojno škodo smo po večini že vsi prejeli, hiše so, razen kakih malenkosti, že vse popravljene. Toda nekaj nam je manjkalo že skozi 3 leta: sloge in ljubezni med sosedi. Vedni prepiri in tožarjenja so se kar vrstila. Dne 11. maja je bil pa tudi za majhno Močilo dan sprave. Sosedje so se zbrali na prizadevanja vaščana Berdona in se med sabo pobotali za tri tožbe, ki so jih že mislili nesti k odvetniku. Ali ni to lepo, sosedje, da ste še ob pravem času uvideli, kako bi si škodili s pravdami, ali ni lepše živeti v miru in ljubezni med seboj, ko nas stiskajo nadloge od vseh strani!

Vaš svetovalec.

Veharše nad Idrijo.

(Ustanovimo mlekarstvo zadrugo!)

Pri nas se na žalost vidi, da še tistega bora mleka, ki ga dobimo od krav, ne moremo razpečati. Najbolj v navadi je izdelovanje masla in se tudi najbolj izplača, ker nam ostane posneto mleko doma še za prašiče. Izdelujemo ga večinoma še po starem načinu — mleko ustavljamo — mesto da bi si nabavili posnemalnice. Na posnemalnik posneto mleko da več masla in tudi boljše.

Drugo je pa, da ga nimamo skoro komu prodajati, po poštenu ceni. Naši trgovci plačajo, kakor se jim zdi in še neradi ga včasih jemljejo. Edini izhod iz tega slabega položaja bi bil, če bi se združili kraji: Dole, Veharše, Potok, Ravratec in Medvedjebrdo, vsak bi nekaj žrtvoval in ustanovili bi si mlekarstvo zadrugo. Kraj za poslopje, bi bil po mojem mnenju najboljši v Potoku, zaradi vode, ki je v tem slučaju neobhodno potrebna in je tudi najbolj v središču. Začnimo se malo zanimati za to prekoristno napravo. Spravimo se malo skupaj kakšno nedeljo, da se malo zgovorimo. Potrebne nasvete nam bo gotovo dala »Zadružna zveza« v Gorici. Pri nas bi morali dobivati glavni dohodek iz živinoreje in mlekarstva. Pridelek smo imeli že več let silno slab, davki so visoki. Jesti in oblačiti se je treba, jemati pa kmalo ne bo kje, smreke ne rastejo tako hitro. Zato vam kličem: Združimo se in ustanovimo mlekarstvo! S tem bomo storili velik korak naprej k izboljšanju našega slabega položaja.

Veharčan.

Ukve na Koroškem.

V nedeljo 10. maja je naša Dekliška Marijina družba doživela lep dan. Prejele smo vabilo, naj pridemo popoldne na Tablo (v Pontebo), da se vdeležimo velikega spreveda v čast Kraljici majniški. Na vozovih se je odpeljala cela Družba z Marijinim vrtcem v mesto, ki leži kake 3 ure hoda daleč. Šestdeset nas je bilo na vozeh; spredaj je vihrala lepa družbina zastava, pojoč slovenske pesmi smo se vozile skozi zeleno Kanalesko dolino. Na Pontebi se je razvil veličasten spreved, ki ga je vodil sloveči opat Conte di San Fermo iz Benetk. Na tisoče vernikov se je zbralo za kipom Marijinim. Naše družbenice, zbrane okrog zastave, so stopale v sprevedu v lepi koroški narodni noši in prepevale slovenske Marijine pesmi. Ganjeni so italijanski katoličani poslušali naše ljubke pesmi. V cerkvi je prevz. opat imel pomemben govor, v katerem je po-

sebej pozdravil »vrlo slovensko Družbo, ki nas je počastila s svojim posetom in tako pokazala, da smo vsi sinovi ene Cerkve, ki je Mati vseh narodov.« Pontebe so, kot čujemo, z izredno prijaznostjo sprejeli našo Družbo. Z veselo pesmijo so vozovi zdrčali iz Pontebe proti Ukvam. Naša dekliška Marijina družba je doživela časten dan, ki ostane vsem v najlepšem spominu.

Književnost in umetnost.

Pevska šola,

spisal Marko Bajuk, profesor in učitelj petja na gimnaziji v Ljubljani.

Slovenci smo lahko ponosni na to izborno pevsko šolo, ki jo je priredil na podlagi mnogoletnih izkušenj priznani glasbeni pedagog M. Bajuk. Knjiga je namenjena za pouk na vsakovrstnih šolah, a predvsem našim pevovodjem in pevcem. Za naše razmere je knjiga naravnost neprecenljive vrednosti že vsled dejstva, da še nimamo na Goriškem glasbene šole, iz katere bi vzrastli temeljito izvežbani pevovodje, ki bi bili zmožni voditi in učiti cerkvene in društvene zборе na deželi. Zato pa se mora vsakdo, ki čuti v sebi veselje in nagnjenje do pevske umetnosti, izobraževati s pomočjo dobre pevske šole. In taka pevska šola je brez dvoma Bajukova! Knjiga obsega dva dela: 1. vadnico in 2. razlago.

V vadnici se nahajajo prepotrebne vaje za dihanje, za čitanje not, pavz in drugih glasbenih znakov; zlasti važne so vaje v zadevanju intervalov, t. j. razlik med enim in drugim tonom. Kakor je potrebno vsakemu učencu vežbanje v čitanju raznih črk, da bo pozneje znal gladko brati in razumeti posamezne kose, odlomke in celo večja dela, tako je tudi potrebno čitanje not predvsem našemu pevovodji, a tudi posameznemu izobraženemu pevcu in pevki. Koliko ogromnega truda bi si prihranili naši pevovodje, ako bi vsak teden le eno samo urico žrtvovali za pouk v čitanju ritmičnih vaj, intervalov, v zadevanju trozvokov in v pevanju raznih lestvic! Prav mučno je poslušati pri pevskih vajah, kako mora pevovodja neprestano s pomočjo udrihanja po instrumentu vcepljati pevcem razne intervale, kakor je to delal čevljarški mojster s svojim škorcem. V teku enega leta sistematičnega učenja po Bajukovi šoli bodo starejši pevci lahko popravili to, kar so zamudili; brezpogojno pa morajo pevovodje učiti čitanja in pisanja not mladi pevski naraščaj, ki ne sme ostati analfabet v glasbi!

Drugi del, t. j. razlaga, je nekaka slovnica k vadnici. Natanko je opisan pevski organ; zelo dober je sestavek o dihanju, brez katerega ni dobrega petja. Označene so v kratkem vse napake, ki jih navadno zagrešijo naši pevci. Nato sledi obširen nauk o trajnosti in legi glasu, o durovi in molovi lestvic in na koncu prav važno poglavje o lepem predavanju petja. Pevovodje, ki se hočete izpopolniti v glasbi in ki druge učite najlepšo vseh umetnosti, sezite takoj po knjigi, ki je v tej stroki gotovo naša najboljša. Knjiga je na prodaj v Katoliški knjigarni v Gorici.

Karol Draščik,
pek in sladčičar v Gorici
sprejema o priliki birme,
različna naročila. - - -
„Rešte“ kolačev, šatulje
ter drugo fino pecivo. -
Postrežba poštena!

ISČE SE krepka, zdrava kuharica za gostilno na deželi. — Nastop takoj. Plača po dogovoru. — Oglasiti se v upravi »Goriške Straže«, Gorica, Via Mameli.

Županstvo Sv. Lucija ob Soči

naznanja, da se bo vršil na binkoštni pondeljek t. j. dne 1. junija 1925. običajni binkoštni semenj.

Širite „Goriško Stražo“!

POSOJILA NA AMORTIZACIJO V 10—35 LETIH, navadna in agrarna posojila za nakup živine, preskrbam v najkrajšem času. Ravnotako brezobrestna državna posojila na starostno obrabo in priboljšek na stavbe. Pisarna Anton Trampuž v Gorici, via Garibaldi št. 20 l. nad.

»VINARSKA ZVEZA« v Gorici, Via Mameli 8 (Via Scuole) razprodaja pristna naravna vina svojih včlanjenih zadrug, po zmerno nizki ceni.

Dr. IVAN SMERCHINICH

prej zdravnik-radiolog v „Rudolfovi“ bolnišnici na Dunaju, zapriseženi izvedenec v radiologiji.

Gorica, Semeniška ulica 24 (v hiši BADER)

Odrpito tudi ob nedeljah.

Valuta.

Dne 21. maja si dobil:

za 100 franc. frankov	127.— do 127.50 Lir
za 100 belg. frankov	123.— do 123.75 Lir
za 100 švic. frankov	471.— do 474.— Lir
za 100 češ.-slov. kron	72.20 do 72.50 Lir
za 100 dinarjev	40. do 40.40 Lir
za 1 šterling	118.10 do 118.30 Lir
za 1 dolar	24.65 do 24.80 Lir
za 1 zlato marko	5.77 do 5.87 Lir
za 100 avst. kron	0.0346 do 0.0348 Lir

Beneške obligacije.

Dne 21. maja: Srednji kurs L. 78.20, v Trstu 77.75; v Milanu 78.75, v Rimu 78.72 L.

Lloyd Sabauda.

Prihodnje vožnje:

v Severno Ameriko:

veliki brzoparniki:

»Conte Rosso« 26. maja 1925.
»Conte Verde« 9. junija 1925.
Iz Genove v Njujork v 9. dneh;

v Južno Ameriko:

»Principessa Maria« 27. maja 1925.
»Principe di Udine« 20. junija 1925.
Iz Genove v Buones Aires 19 dni.
Iz Genove v Buones Aires v 13½ dneh.

v Avstralijo:

»Regina d'Italia« 15. junija 1925.
Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke zastopnik
F. Rosich, Gorica,
Via Contavalle št. 4.

Röntgenologični zavod

za zdravljenje in diagnostiko primarija Dr. A. DE FIORI
v GORICI, CORSO VITT. EM. III. št. 14
SPREJEMA OD 9 - 12 IN 2 - 4

Trgovina z manufakturnim blagom

zdrušeno s prvovrstno krojačnico za moške obleke

BRATA ZOTTER

na Travniku št. 17 (tik kavarne Evrope)

Se priporočata slav. občinstvu in mesta in dežele za napravo najmodernejših oblek iz češkega ali domačega blaga.

Na željo občinstva prodajata tudi samo blago po najnižjih cenah.

Alpina

Za birmo

JAKOBU ŠULIGOJU-U

GORICA VIA CARDUCCI Štev. 19 GORICA
(prej Gosposka ulica)

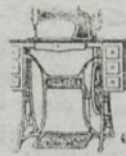
kupite po nizki ceni edinole pri našem urarju in zlatarju - -

Dobro znana trgovina pri pokritem sadnem trgu STRUCHEL & PALUDETTO

Gorica - Corso G. Verdi 7 - Gorica

Naznanja svojim odjemalcem, da ima v zalogi mnogo novodošlega blaga za pomladanske in poletne obleke, kakor tudi srajce, kravate, nogavice, naramnice, i.t.d. - na izbero vsem.

Lastna krojačnica. Priporoča se Struchel & Paludetto

„Mundlos“ šivalni stroji
„Göricke“ dvokolesa
belgijske puške se vdobe le pri
Josipu Kerševaniju - Gorica

Piazza Cavour št. 9

Mehanična delavnica, Piazza Cavour št. 5.